

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ostravě rozhodl samosoudkyní JUDr. Kateřinou Štěpánovou, Ph.D., ve věci

žalobce: **V. Z.**
státní příslušnost Moldavská republika
toho času v Zařízení pro zajištění cizinců Vyšní Lhoty,
Vyšní Lhoty 234, 739 51 Vyšní Lhoty

zastoupen JUDr. Matějem Šedivým, advokátem
sídlem Václavské náměstí 21, 110 00 Praha 1

proti
žalovanému: **Ministerstvo vnitra ČR**
sídlem Nad Štolou 3, 170 34 Praha 7

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 21. 7. 2020, č. j. OAM-70/LE-BE01-VL14-PS-2020, o zajištění v zařízení pro zajištění cizinců,

takto:

- I. Rozhodnutí Ministerstva vnitra České republiky ze dne 21. 7. 2020, č. j. OAM-70/LE-BE01-VL14-PS-2020, **se ruší.**
- II. Žalovaný **je povinen** zaplatit žalobci na náhradě náhradu nákladů řízení částku ve výši 8228 Kč k rukám JUDr. Matěje Šedivého, advokáta, a to do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Odůvodnění:

1. Žalobou doručenou Krajskému soudu v Ostravě dne 13. 8. 2020 se žalobce domáhá zrušení rozhodnutí žalovaného ze dne 21. 7. 2020, č. j. OAM-70/LE-BE01-VL14-PS-2020, jímž byl žalobce zajištěn v zařízení pro zajištění cizinců dle § 46a odst. 1 písm. e) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“), a podle odst. 5 téhož ustanovení byla stanovena doba trvání tohoto zajištění do 8. 11. 2020 (dále též jen „napadené rozhodnutí“).
2. Žalobce považuje napadené rozhodnutí za nedůvodné. Nesplnění povinností vymezených § 103 zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky, v platném znění (dále jen „zákon o pobytu cizinců“), konkrétně nedostavení se na pracoviště policejního orgánu po svém propuštění z vazby, odůvodňuje panujícím nouzovým stavem. Poukazuje na opatření Ministerstva vnitra České republiky, dle kterého se pobyt cizinců zaniklý v době nouzového stavu považuje za oprávněný do 16. 7. 2020. Domnívá se, že po propuštění z vazby pobýval na území České republiky oprávněně až do zmiňovaného data. Žalobce má za to, že jeho přítomnost na území České republiky je nutná z důvodu probíhajícího trestního stíhání. Žalobce dále poukazuje na mimořádnost institutu zajištění cizince a brojí proti nedostatečnému odůvodnění napadeného rozhodnutí, a to i ve vazbě na posouzení možnosti uložení zvláštních opatření předpokládaných ustanovením § 47 zákona o azylu. Žalobce poukazuje na rozhodovací praxi ve věci zajištění a apeluje na zásadu proporcionality postupu správních orgánů při zasahování do práv a oprávněných zájmů dotčených osob. Navrhuje zrušení napadeného rozhodnutí.
3. Žalovaný ve vyjádření ze dne 24. 7. 2020 navrhl zamítnutí žaloby jako nedůvodné. Namítá, že žaloba primárně nesměřuje do zajištění dle zákona o azylu, ale do zajištění policií. Své rozhodnutí považuje za dostatečně konkretizované a individualizované, přičemž v podrobnostech odkazuje na obsah spisového materiálu.
4. Ze správního spisu krajský soud zjistil, že žalobce požádal dne 16. 7. 2020 o udělení mezinárodní ochrany. Žalovaný následně rozhodl dne 21. 7. 2020 napadeným rozhodnutím o zajištění žalobce. Žalobce byl rozhodnutím Policie České republiky, Krajského ředitelství policie hlavního města Prahy, odboru cizinecké policie, oddělení pobytové kontroly, pátrání a eskort ze dne 10. 7. 2020, č.j. KRPA-179243-16/ČJ-2020-000022-ZZC, zajištěn podle § 124 odst. 1 písm. c) zákona o pobytu cizinců a umístěn do zařízení pro zajištění cizinců za účelem správního vyhoštění. Důvodem zajištění byla

skutečnost, že žalobce pobýval na území České republiky od 4. 3. 2019 bez platného oprávnění; žalobci bylo uloženo správní vyhoštění dne 22. 1. 2019 s dobou platnosti zákazu vstupu na územní členských států Evropské unie v rozsahu 18 měsíců, přičemž z území České republiky ve stanovené lhůtě 40 dnů od nabytí právní moci nevystoupal. Žalobce připouští, že v České republice vykonává výdělečnou činnost bez platného povolení, zdržuje se též ve Spolkové republice Německo, kde má sestru. Z obsahu spisu rovněž vyplývá, že dne 20. 4. 2020 byl žalobce zadržen v souvislosti s podezřením ze spáchání trestného činu a následně vzat do vazby, z níž byl propuštěn rozhodnutím Obvodního státní zástupkyně pro Prahu 3 ze dne 12. 5. 2020, č.j. 1 ZT 88/2020-59. Po změně právní kvalifikace je žalobce stíhán pro přečin neposkytnutí pomoci podle § 150 odst. 1 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, v platném znění, dále jen „trestní zákoník“, a přečin maření výkonu úředního rozhodnutí a vykázání dle § 337 odst. 1 písm. b) trestního zákoníku. Ve věci byla dle 15. 7. 2020 podána obžaloba u Obvodního soudu pro Prahu 3, přičemž dle sdělení obvodní státní zástupkyně je po dobu trestního stíhání nutná přítomnost žalobce v postavení obžalovaného na území České republiky.

5. Žalovaný v napadeném rozhodnutí shrnuje pobytovou historii žalobce, má za to, že žádost o mezinárodní ochranu byla podána toliko za účelem vyhnutí se hrozícímu vyhoštění, přičemž ze správního spisu nevyplývá žádná okolnost, která by žalobci bránila v podání dřívější žádosti o azyl. Propuštěním žalobce by byl ohrožen průběh správního řízení ve věci mezinárodní ochrany, na území České republiky nemá žádných rodinných vazeb. Žalovaný nepovažoval za účinné uplatnění zvláštních opatření podle § 47 zákona o azylu, neboť nelze rozumně předpokládat, že by žalobce náhle změnil své jednání a respektoval zvláštní opatření, která by mu správní orgán uložil.
6. Napadené rozhodnutí bylo žalobci doručeno dne 24. 7. 2020 a stalo se pravomocným.
7. Krajský soud přezkoumal napadené rozhodnutí podle § 65 a násl. zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“), dle žaloby předané k poštovní přepravě dne 12. 8. 2020 a po doručení správního spisu soudu v souladu s § 46a odst. 8 zákona o azylu. Při přezkoumání napadeného rozhodnutí vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl dán v době vydání napadeného rozhodnutí žalovaným (ustanovení § 75 odst. 1 a 2 s. ř. s.). O žalobě rozhodl krajský soud bez nařízení jednání v souladu s § 46a odst. 8 zákona o azylu.
8. Krajský soud dospěl k závěru, že žaloba je důvodná, byť primárně z jiných důvodů, než jsou uplatňovány žalobou.
9. V posuzované věci krajský soud ze správního spisu seznal, že žalovaný v případě vydání napadeného rozhodnutí nerespektoval prekluzivní charakter pětidenní lhůty, jíž žalovaný ve smyslu § 46a odst. 4 zákona o azylu disponuje pro vydání rozhodnutí o zajištění.
10. Charakterem lhůty pro vydání rozhodnutí o zajištění dle § 46a odst. 1 zákona o azylu se Nejvyšší správní soud zabýval v rozhodnutí ze dne 30. 1. 2015, č. j. 4 Azs 228/2014-34. Ve zmíněném rozhodnutí Nejvyšší správní soud uvedl, že „zákonodárce přistoupil k zavedení možnosti Ministerstva vnitra uložit žadateli o udělení mezinárodní ochrany, který se nachází v

zařízení pro zajištění cizinců, povinnost setrvat v tomto zařízení, aby nemuselo dojít k jeho propuštění nebo přemístění do přijímacího střediska pro žadatele o udělení mezinárodní ochrany. Důvodová zpráva k bodům 23 až 25 (k § 46a odst. 1, 2 a 7) výslovně uvádí, že cílem uvedených změn není rozšířit možnosti zajištění žadatelů o mezinárodní ochranu, kteří učiní prohlášení o mezinárodní ochraně jinde než v zařízení pro zajištění cizinců. Změny sledují toliko možnost změnit právní režim zajištění těch cizinců, kteří učiní prohlášení o mezinárodní ochraně v zařízení pro zajištění cizinců, tedy až poté, co byli zajištěni podle zákona o pobytu cizinců na území České republiky. Pokud takové prohlášení cizinec učiní, je povinností správního orgánu rozhodnout o jeho ponechání v tomto zařízení v co možná nejkratší lhůtě – maximálně ve lhůtě pěti dnů stanovené v § 46a odst. 2 zákona o azylu, v níž je třeba rozhodnutí nejen formálně ‚vydat‘, ale také je cizinci předat (doručit)...“ Dále Nejvyšší správní soud uvedl, že „z jazykového, systematického i teleologického výkladu ustanovení § 46a odst. 2 zákona o azylu nepochybně plyne, že pětidenční lhůta zde stanovená, počítaná ode dne prohlášení úmyslu žadatele o mezinárodní ochraně, není lhůtou pořádkovou, ale lhůtou propadnou (zvýrazněno zdejší soudem), po jejímž marném uplynutí nelze rozhodnutí o povinnosti setrvat v zařízení pro zajištění cizinců vydat, resp. pokud bylo takto vydáno, jde o rozhodnutí nezákonné.“ Na uvedeném závěru Nejvyšší správní soud setrval i ve svém rozhodnutí ze dne 15. 6. 2017, č. j. 5 Azs 107/2017-28.

11. Byť je řízení o žalobě proti rozhodnutí správního orgánu ovládáno dispoziční zásadou, která soudům ukládá přezkoumat napadené správní rozhodnutí pouze v mezích žalobních bodů (§ 75 odst. 2 věta první s. ř. s.), krajský soud v právě souzené věci mimo takto nastavený rámec při přezkumu napadeného rozhodnutí vykročil, neboť předmětem právě probíhajícího řízení je zajištění cizince, jež je úzce spjato s možnými zásahy do osobní svobody jednotlivce. Lze odkázat na rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 6. 2017, č. j. 5 Azs 107/2017-28, dle kterého „cizinec, který je omezen na osobní svobodě, je plně v rukou žalovaného, což ovšem znamená i to, že je žalovanému nepřetržitě k dispozici, proto žalovaný musí být schopen rozhodnutí o povinnosti setrvat v zařízení pro zajištění cizinců vydat a doručit cizinci v zákonné lhůtě. Pokud tak neučiní, vzniká zde nepřijatelná nejistota o tom, zda je cizinec omezován na osobní svobodě oprávněně“.
12. K možnosti soudního přezkumu správního rozhodnutí mimo rámec uplatněných žalobních bodů se judikatura se ustálila též na názoru, že správní soud přihlédne *ex officio* mj. i k případnému marnému uplynutí prekluzivní lhůty pro stanovení a výběr fiskálních povinností a také pro projednání správních deliktů (srov. například rozsudek tohoto soudu ze dne 15. 12. 2005, č. j. 3 As 57/2004 - 39, publikovaný pod č. 845/2006 Sb. NSS).
13. Krajský soud má vzhledem k výše uvedenému za to, že přezkum napadeného rozhodnutí nad rámec uplatněných žalobních bodů je možný i v případě marného uplynutí prekluzivní lhůty pro vydání správního rozhodnutí o zajištění cizince ve smyslu § 46a odst. 4 zákona o azylu, a to právě s ohledem na možný dopad takového rozhodnutí do ústavně garantovaného práva žalobce. Krajský soud vychází z toho, že zajištění cizince je mimořádným institutem. Může znamenat omezení či dokonce zbavení jeho osobní svobody, a zjevně se tak jedná se o citelný zásah do jeho základních práv svojí povahou ještě závažnější, než v případech uvedených shora pod bodem 12. Takový zásah může být přípustný jen za podmínek přísně vymezených nejen zákonem, ale především ústavním pořádkem (blíže srovnej například usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního

soudu ze dne 23. 11. 2011, č. j. 7 As 79/2010-150, č. 2524/2012 Sb. NSS, rozsudek ze dne 22. 7. 2010, č. j. 9 As 5/2010-74, č. 2129/2010 Sb. NSS, či nálezn Ústavního soudu ze dne 12. 5. 2009, sp. zn. Pl. ÚS 10/08, č. 229/2009 Sb.)

14. Dle zmíněného ustanovení § 46a odst. 4 zákona o azylu platí, že „jde-li o cizince, který je zajištěn podle zákona o pobytu cizinců na území České republiky a který podal žádost o udělení mezinárodní ochrany, rozhodne ministerstvo o zajištění podle odstavce 1 do pěti dnů ode dne podání žádosti o udělení mezinárodní ochrany. Je-li rozhodnuto o zajištění žadatele o udělení mezinárodní ochrany poté, co bylo ukončeno zajištění podle zákona o pobytu cizinců na území České republiky, k uplynulé době zajištění podle zákona o pobytu cizinců na území České republiky se nepřihlíží.“
15. V projednávané věci podal žalobce žádost o udělení mezinárodní ochrany dne 16. 7. 2020 (čtvrtek). Rozhodnutí o zajištění bylo stěžovateli doručeno do vlastních rukou dne 24. 7. 2020 (pátek), tedy osmý den po podání žádosti o mezinárodní ochranu, přičemž poslední den pětidenní lhůty připadl na den 21. 7. 2020, což bylo úterý.
16. S nedodržením pětidenní prekluzivní lhůty dle § 46a odst. 4 zákona o azylu je spojen konkrétní právní důsledek, a to že rozhodnutí již nelze vydat. Její nedodržení způsobuje nezákonnost takto vydaného rozhodnutí.
17. Krajský soud uzavírá, že v projednávané věci došlo ze strany žalovaného k nepřípustnému překročení lhůty stanovené § 46a odst. 4 zákona o azylu, neboť stěžovateli bylo napadené rozhodnutí doručeno až dne 24. 7. 2020, tedy osmý den po podání žádosti o udělení mezinárodní ochrany žalobcem. Ze shora uvedených důvodů krajský soud napadené rozhodnutí žalovaného pro nezákonnost zrušil v souladu s § 78 odst. 1 s. ř. s.
18. Krajský soud současně nevyslovil, že se žalovanému věc vrací k dalšímu řízení vycházející z právního názoru vysloveného v rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 1. 11. 2012, č. j. 9 As 111/2012-34, č. 2757/2013 Sb. NSS, dle něhož „po zrušení rozhodnutí žalovaného o zajištění stěžovatele je nutno na toto rozhodnutí nahlížet, jako kdyby vůbec nebylo vydáno. Neexistuje tak řízení, v němž by mělo být pokračováno (...). Je-li tedy tento úkon ve formě rozhodnutí zrušen, neznamená to současně, že se věc vrací žalovanému k dalšímu řízení, jak je ve správním soudnictví obvyklé (§ 78 odst. 4 s. ř. s.). Naopak to z povahy věci, která je značně specifická a vyžaduje urychlené vyřízení, znamená ukončení řízení před správním orgánem, aniž by se tím jakkoliv zasahovalo do jeho pravomoci, která byla vyčerpána vydáním původního rozhodnutí.“ Citovaný právní závěr je plně použitelný i na právě řešenou věc, a proto soud nemá důvod postupovat v souzené věci jinak.
19. Vzhledem k tomu, že krajský soud shledal důvodnou již námitku žalobce ohledně nedodržení zákonných lhůt pro vydání rozhodnutí, jež nutně musí vést k závěru o nezákonnosti napadeného rozhodnutí, nezabýval se dalšími námitkami uplatněnými žalobou.
20. Právnímu zástupci ve věci úspěšného žalobce byla přiznána odměna za zastupování podle vyhlášky Ministerstva spravedlnosti č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách

advokátů za poskytování právních služeb, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „advokátní tarif“) za dva úkony právní služby (první porada s klientem včetně převzetí a přípravy zastoupení a sepsí žaloby) po 3 100 Kč podle § 9 odst. 4 písm. d) a § 7 bodu 5 advokátního tarifu; dále krajský soud přiznal zástupci žalobce paušální náhradu hotových výdajů za uvedené dva úkony ve výši 600 Kč podle § 13 odst. 4 advokátního tarifu; vše pak bylo navýšeno o DPH v zákonné výši. Žalovaný je povinen zaplatit žalobci náhradu nákladů řízení v celkové výši 8228 Kč k rukám JUDr. Matěje Šedivého, advokáta, a to do 30 dnů od nabytí právní moci tohoto rozsudku.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí je možno podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů od jeho doručení k Nejvyššímu správnímu soudu.

Podmínkou řízení o kasační stížnosti je povinné zastoupení stěžovatele advokátem, pokud stěžovatel nebo jeho zástupce nemá vysokoškolské právnické vzdělání.

V Ostravě dne 24. srpna 2020

JUDr. Kateřina Štěpánová, Ph.D.

samosoudkyně